

Oponentský posudek k diplomové práci Vojtěcha Rygla na téma
Vliv fakticity na normativitu: zvyklostí v právu

Obecně

Po formální stránce je práce rozdělena na tři nosné části, z nichž první se věnuje charakteristice právního řádu, druhá zvyklostem v právu obecně a třetí zvyklostem v českém právu. K tomu přistupuje úvod a závěr.

Úvod a závěr jsou v zásadě formální, nosná je druhá a třetí část.

Název první kapitoly je poněkud zavádějící, obsahu příliš dle mého soudu neodpovídá.

Po formální stránce nelze práci nic vytknout. Strukturována je adekvátně, vyjadřování autora je na úrovni, poznámkový aparát spíše převyšuje obecný standard diplomových prací (nikoliv však nutně v oboru teorie práva).

Hledisko obsahové

Relativně slabá místa shledávám v první kapitole práce. Rozumím tomu, že autor potřeboval formulovat obecný úvod do problematiky, avšak jednotlivé pasáže shledávám málo sdělnými. Typicky slibná podkapitola s názvem „konflikt práva s ostatními právními systémy“ (lépe asi „... s ostatními *normativními* ...“) vlastně nic neříká, a přitom právě vztah zvyklostí (v sociálním smyslu) k právu je velmi komplikovaný. Obdobně subkapitola 2.3 v druhé části práce je stejně málo sdělná.

Z hlediska normativního je nejzajímavější nalezení regulativních funkcí zvyklostí. Autor zmiňuje interpretaci práva a dotváření práva. Opět narážím na nevyčerpání tématu. Soudím, že zvyklosti hrají podstatnou roli při interpretaci například v tom smyslu, že způsob interpretace různých ustanovení je v podstatě ustálen jako specifická forma zvyklosti. Též v případě interpretačních metod by bylo vhodné uvážit, zda i jejich používání není do značné míry věcí úzu.

Z hlediska metodologického není vhodné oddělování interpretace a dotváření práva.

V závěru druhé části práce jsou vedle sebe řazeny zvyklosti a jiné formy právních regulativů. Jedná se však opět spíše o jakýsi nástin toho, co by mělo být důkladně rozebráno. Kupříkladu ve vztahu k právním principům mohl autor zmínit známé, byť naprosto chybné, srovnání právních principů s právními obyčejí (náleží ÚS sp. zn. Pl. ÚS 33/97).

Ve třetí části se autor věnuje zvyklostem v českém právu. Metodologicky je problém v tom, že nerozlišuje zvyklosti ve smyslu sociálním a ve smyslu právním (obchodní zvyklosti). Dále pak autor nevěnuje zásadní pozornost NOZ, které se ke zvyklostem na mnoha místech obrací, tudíž je zcela legitimní otázka, zda nejsou zvyklosti obecně povýšeny na autonomní pramen práva ve formálním smyslu (čímž zároveň zákonodárce dává najevo, aniž by si to nejspíše uvědomoval, že do značné míry rezignuje na plnění své normotvorné úlohy, což je ostatně obecnější problém nové právní úpravy – srov. například četné odkazy na soudcovské uvážení).

Celkové hodnocení

Téma není jednoduché. Jeho zpracování vyžaduje, dle mého názoru, určitou praktickou zkušenost s aplikací práva, která by umožnila lépe úlohu zvyklostí v právu popsat. Práci tak považuji za pokus o strukturaci problematiky, což samo o sobě hodnotné je. Práci k obhajobě doporučuji, nicméně zároveň doporučuji, aby autor, bude-li jeho zájem o téma trvat, prohloubil zpracování tématu např. v rigorózní práci.

Při obhajobě by se měl autor vyjádřit, nebude-li reagovat na shora uvedené výtky, zejména k proměně postavení zvyklostí vzhledem k NOZ.

V Praze dne 18. září 2014

Jan Tryzna